מומין אלו פרק שביעי בכורות מד.

דחויין למעלה. שעומדות במקומן בסדר אבל כל שעה רואות למעלה: **חדר למטה עלייה למעלה: דקיימן למעלה.** בגובה המלא בשאר בני אדם: **וקיימן כסדרן.** כלומר [כ] והיינו[מ] עומדות במקומן בסדר אבל רואה את החדר ואת העלייה [ד] שעינו אחת רואה למעלה ועינו אחת רואה למטה: **בעינו.** תבלול בעינו דהוה ליה למכתב דק תבלול ואגב ידענא דלא שייכא אלא בעין: **אינ עור.** מריבויא דאיש: **עור.** משמע שנטלו עיניו ולית[נ]הו כלל: **מחסורייתא.** שחסרה מראיתו אבל רואה מקצת: **דק.** טייל"ל מחסרת המראה ואינו ניטל [נא]: **מכלכליתא.** לכן הפוסק בסירה ונכנס בשמור[ס] ואינו מקנר[ס] המראית כלל: **משוייתא.** שמשונות במעמדן כגון למעלה או למטה או רואה חדר ועלייה כאחת: **כפיופא.** תוכוח והמים הקבועין כהיותא ניכוח ומפיק להו אגב דבריתא מאים: **סני שמם סני רב יוסף סני שמם.** שגונא את השמש ואינו יכול לראות מקום שחמה זורחת שם: **חד מדידהו וחד מדידן.** שיש לו עין אחת דומה לעין אלו היושבין נגדי ועין אחת שלי. רב יהודה היה יושב כנגדו והיו עיניו משונות: **שבכנא.** שגביניו תרוכין וסוככין על עיניו: **תרוטות.** ענגולות: **ולירניות.** ענגולות יותר מתרוטות: **דומעות.** מעט: **דולפות.** יותר מדומעות: **עורדות.** יותר מדולפות כמו (משלי כז) דלף טורד: **פגא לף הזריין ולופיין והסומין.** הוי מוס דמזדלן עיניו [ד]: **והא גבי מומין סני לה.** להאי מומין מי הוי מוס והא לא פסיל ליה מתני' אלא משום מראית העין: **אישסייר גרדומי.** שרשין לא הוי מוס אלא משום מראית העין: **מתני' מאבריו.** כגון ידיו ורגליו ושוקיו: [כה] **לימס לימע.** [כו] כמתני' מפרש לה: **לספוג.** שכוונות וסתומות: **גמ' עשר אמות.** קס"ד באמה אלו: **בעל מום.** דגופו גדול מזרועותיו דהא כל אדם אין גופו אלא אלא אמות באמתו: **באמה של** [כז] **קרש קאמינא.** דהיינו עשר אמה באמה של [כח] קרשים דאורך הקרשים לא נמדד באמתו של משה. והא דאמרן בפירקא דלעיל (דף ת.) אחת יתירה על של משה מני אגבא לאו בטל משה ממש קאמר דזולתי של משה היתה יתירה מאד [כט] על אותה של קדש שמיקן משה: **כאגבא קטנה.** אם מוטעו גדול לפי שאר [ל] אברין יותר מדאי כשיעור רוחב אגבא קטנה הוי מוס היכי[לא] משערינן ליה מודדין מוטעו לחוטם בני אדם האדוכין בגופן כמוהו: **חזיזא**[לב] . אזניו אדוכות מאד עד שהכופות בגופה: **במקדש.** דלא הוי מוס: **והלמת והלימס והלמע.** ומתני' דחשיב להו (בשאר מומין)[לג] קאמר לפי שאינו שוה בזרעו של אהרן: **וזכרון.** היינו עצם המחוב בתוך הקרניים: זכרות הטלפיים היינו עצם שבתוך הטלפיים דזו היא כף הרגל: **ואין נפדין עליהם.** אם בהמת שאר קדשים [לד] שאינה בכור אינה נפדית בכך דלא הוי מוס גמיר אלא לאיפסולי: **ונפדים עליהן.** וקשיא לרב חסדא דאמר אין נפדין [לה]: **כרייתא דקפני** [לו] **כדעקור איעקורי.** קרנים ושרשי הזכרות וגרמא גומא כרלא: **רב חסדא דאיגום איגומי.** נחתכין מלמעלה ושרשיו נשארו: **ודאיגום איגומי.** מי שייך בה אפילו פסלות: **פרה.** אדומה: **יגוד.** יחתוך כמו (דניאל ז) גודו אילנא: **תרגמה זעירי.** האי [לז](דקתני) יחתוך מעילוי זכרותייהו שיש בחודו של קרן כשתים ושלש אצבעות שאין זכרות מגיע עד מקום הזכרות יחתוך אבל יותר מכאן [לח] פסולה: פרה אדומה שקרניה שחורות בראשו יגוד במגדה אותו שחור ותהיה כשרה קסבר אף על גב דחתך מזכרותן: לא תרגמא זעירי מעילוי דכרותיהו תחך ולא איפסלה:

מחוי רב הונא חד [לט] **מדידהו.** [מ]פירוש רב יהודה שהיה לפניו פי' בקונטו' שהיו עיניו משונות ולא פירש כמה היו משונות ור"ת מפרש דרב יהודה מרוב בדולו הוה דאמר בפרק המפלת (נדה דף כד:) ורב הונא מיומם גולא הוה כדאמר' [לט] במסכת [מ]תעניות פרקא דחסידים ומשום הכי לא היו עיניו נכרות קטנות כ"כ משל מתם בני אדם אבל משל רב יהודה היו נכרות שהיו גדולות הרבה ולכך הקפיד רב יהודה והיינו שיעור דעינו אחת גדולה ואחת קטנה ואע"ג דלא הוי מומא לענין לאמוחי עבודה עד שתהא גדולה כשל עגל או קטנה כשל אווז אבל מכל מקום אין זה שוה בזרעו של אהרן: **עיניו** תרוטות. פי' בקונטרס עגולות כמו כי תרוטה בסנהדרין (דף [מ]קז) גבי לבנה ולירניות פירש בקונטו' עגולות יותר מתרוטות ותימה כיון דתנא קילתא כ"ש חמירתא וכעין זה קשה גבי דתנא דומעות דולפות ועורדות דולפות יותר מדומעות ועורדות יותר מדולפות ושמא איצטריך למיתני כולהו לאשמועינן דלא מיפסלי משום מומא אלא משום דאין שוה בזרעו של אהרן:

אע"פ שאינו כוחל שתי עיניו כאחת: [מ]שתי עיניו למעלה] שתי עיניו למטה: [מ]מה שתי עיניו למעלה שתי עיניו למטה אילימא שתי עיניו למעלה דחזי למעלה שתי עיניו למטה דחזי למטה עינו אחת למעלה ועינו אחת למטה [מא] דחזאי עינו אחת למטה ועינו אחת למעלה היינו רואה את החדר ואת העלייה כאחת אלא שתי עיניו למעלה דקיימן למעלה שתי עיניו למטה דקיימן למטה עינו אחת למעלה ועינו אחת למטה דקיימי עינו אחת למעלה ועינו אחת למטה וקיימי כסדרן נמי ורואה את החדר ואת העלייה כאחת מנא הני מילי דת"ר [מב] בעינו כל מה שבעינו מכאן אמרו שתי עיניו למטה שתי עיניו למעלה עינו אחת למעלה ועינו אחת למטה ורואה את החדר ואת העלייה כאחת או שמדבר עם חבירו ואחר אומר [מג] לי ראוה תנו רבנן [2] עור בין סומא בשתי עיניו בין סומא באחת מעיניו חורוור והמים הקבועין מנין ת"ל איש עור אמר רבא למה לי דכתב רחמנא איש עור דק תבלול בעינו צריכי דאי כתב רחמנא עור משום דליתנהו כלל אבל חורוור והמים הקבועין דאיתנהו ביה לא כתב רחמנא איש ואי כתב רחמנא איש משום דלא קא חזי כלל אבל מחסורייתא לא כתב רחמנא דק ואי כתב רחמנא דק משום דמחסרן אבל מבלביתא לא כתב רחמנא תבלול ואי כתב רחמנא תבלול משום דמבלבלן אבל משום משניותא לא כתב רחמנא בעינו אמר רבא הלכך כל מחמת כהיותא אתיא מאיש מחסורייתא מדק מבלביתא מתבלול משניותא מבעינו: סבי שמש: תני רב יוסף סני שמש גדדיין מחוי רב הונא חד מדידן וחד מדידהו ואיקפד רב יהודה מיתיבי שכבנא [א]שגביניו שוכבים זגדום [ג] אחד שחור ואחד לבן תנא כל זוגא דלא שוי להדדי זגדום קרי ליה הצירן [ד] [2]עיניו תרוטות וצירניות דומעות דולפות [ה]טורדות תנא [ו]הזדיר והלופין [ז] והתמיר זויר דמזור עיניה לופין דנפישין זיפיה [ח] תמיר שתמו זיפין והני גבי מומין תנו להו והתנן שנשרו ריסי עיניו פסול מפני מראית העין לא קשיא הא דאשתיור גרדומי הא דלא אישתיור גרדומי: **מתני'** [2]עיניו גדולות כשל עגל או קטנות כשל אווז [ט]גופו גדול מאבריו או קטן מאבריו [י]חוטמו גדול מאבריו או קטן מאיבריו [יא] [ז] הצומם והצומע איזהו צומע כל ישאזניו קטנות והצומם כל שאזניו דומות לספוג ישפתו [יב]העליונה עודפת על התחתונה [יג] התחתונה עודפת על העליונה הרי זה מום [יד] [ח]ושנשרו שיניו פסול מפני מראית העין: **גמ'** אמר רב [ט]משה רבינו עשר אמות היה שנאמר [3]ויפרש את האהל על המשכן מי פרשו משה רבינו פרשו וכתיב [4]עשר אמות אורך הקרש אמר ליה רב שימי בר חייא לרב [יא]אם כן עשיתו למשה רבינו בעל מום דתנן גופו גדול מאבריו או קטן מאבריו [יב]אמר ליה שימי [יג] באמה של קרש קאמר: חוטמו גדול כו': תנא כאצבע קטנה: הצימם [יד] והצימע: תנא אף [יג]הצימה לא הוו ידעי רבנן מאי צימה שמעו לההוא טייעא דהוה קאמר מאן [יד]דבעי צימה ואישתכח גריא חזיזא [טו] אמר רב חסדא עז שאין לה קרנים ורחל שיש לה קרנים כשרים לגבי מזבח תניא נמי הכי יש דברים שהן כמומין ואינן [טז] כמומין ושוחטין עליהם במקדש אבל לא במדינה ואלו הן עז שאין לו קרנים ורחל שיש לו קרנים והצימה והצימם [יז] והצומע אמר רב חסדא אמר [יח] [יט]אמימר [כ]נטלו קרנותן וזכרותן עמהן פסולה ואין [כא] פודין עליהם נטלו טלפיים וזכרותם עמהן [כב] פסולין ונפדין עליהם מיתיבי [כג] נטלו קרניין וטלפיין וזכרותן עמהן [כד] פסולין ונפדין עליהן לא קשיא הא דאיתעקור איתעקורי [כה]הא דאיגום איגומי ודאיגום [כו] איגומי פסול ורמינהו [כז] פרה [כח]שקרניה וטלפיה שחורים יגוד תרגמה זעירי מעילוי [כט] זכרות: מתני'

מתני' [לא] **מומין המקדש** [לב] **ד:**

ב מומי שם הלכה ו:
ג ג מומי פ"ב מהלכות איסורי מזבח הלכה ב
ממנ עשין קעו מ"ד סימן שנ:
יד ד מומי פ"מ מהלכות מעשה המקדש הלכה יד:
טו ה מומי שם הלכה ו:
טז ו מומי שם הלכה ג:
יז ז מומי שם הלכה ח:
יח ח מומי שם הלכה יז:
יט ט י מומי פ"ב מהל' איסורי מזבח הלכ' ד טור שם:
כ כ מומי פ"מ מהלכות מעשה המקדש הלכה יד:

שיטה מקובצת

א) למטה רחזי עינו: **ב)** אומר אחר: **ג)** זגדום שבביניו: **ד)** הצירן תנא עיניו: **ה)** והלופין המיומן זויר דמזור: **ו)** הזדיר המתמיר נמחק: **ז)** זדיה הומין שתמו זיפיו והני גבי מומין תנו להו: **ח)** עמהן הפסולה ונפדית עליהן: **ט)** ראיגום ארגמא מי פסלא ורמינהו: **י)** מעילוי זכרותייהו: **יא)** כלומר ואינן עומדות: **יב)** ניטל כולו הס"ד: **יג)** דואה כלל הס"ד: **יד)** פאיש דקתני תחורה והמים הקבועין וכהיותא דהני חיוורור גינהו: **טו)** עיניו שאינו יכול לנוח אלא משוטטות ע"כ ל"א דעמיק ופתח כל שעה הס"ד ומה"ד דנפישן זיפיה שאוכיכין שערות שכבת עינו הס"ד ומה"ד תמי שאין לו שיער בבת עינו: **טז)** מה"ד הצימם והצימע ה"ג: **יז)** חיבות במתני' מפרש לה נמחק: **יח)** של קודש: **יט)** של קודש: **כא)** היתה גדולה מאד אלא על: **כב)** שאר אברי יותר: **כג)** חזדיא הזדיא אזניו: **כד)** קדשים היא שאינה: **כה)** אין נפדית הס"ד: **כו)** בדעיקר איעקרי הקרניים כו' דרב חסדא: **כז)** מכאן מפסלה הס"ד: **כח)** חד מדידן פי' ר"י שהיה יושב לפניי: **כט)** בראיתא בפרק בני העיר ואע"פ שהיה אינים נוגא לא הוי:

רבינו גרשום (המשך)

לא קשיא. הני דמוסיף תנא בדא הא דאישתייר גרדומי כלומר אע"ג דנשתייר עיקרו פוסל: והא. דמתניתין דלא אישתיור גגרדומי כלל: שימי באמה של קדש קאמינא. דהוה משה רבנו י' אמות באמותיו שלו לא היה אלא ג' אמות שלו בדרך כל אדם שנמצה ג' אמות שלו: הנא עד כעובי אצבע קטנה. הא קטן או גדול הוי מום: דומות לספוג מקוטבות ביחד: הנעם שבפנים פסולה להקרבה: הא דאיגום איגומי. דנשתייר מקצת מזכרותן אין נפדית עליהן:

עין משפט נר מצוה

יא א מו' פ"מ מהלכות איסורי מזבח הלכה ד:
יב ב מו' שם הלכה ו:
יג ג מו' פ"ב מהלכות איסורי מזבח מוסיף הלכה ג
ממנ עשין קעו מ"ד סימן שנ:
יד ד מו' פ"מ מהלכות מעשה המקדש הלכה יד:
טו ה מו' שם הלכה ז:
טז ו מו' שם הלכה ג:
יז ז מו' שם הלכה ח:
יח ח מו' שם הלכה יז:
יט ט י מו' פ"ב מהל' איסורי מזבח הלכ' ד טור שם:
כ כ מו' פ"מ מהלכות מעשה המקדש הלכה יב:

רבינו גרשום

מומין המקדש. שעומדות במקומן בסדר אבל כל שעה רואות למעלה: **חדר למטה עלייה למעלה: דקיימן למעלה.** בגובה המלא בשאר בני אדם: **וקיימן כסדרן.** כלומר [כ] והיינו[מ] עומדות במקומן בסדר אבל רואה את החדר ואת העלייה [ד] שעינו אחת רואה למעלה ועינו אחת רואה למטה: **בעינו.** תבלול בעינו דהוה ליה למכתב דק תבלול ואגב ידענא דלא שייכא אלא בעין: **אינ עור.** מריבויא דאיש: **עור.** משמע שנטלו עיניו ולית[נ]הו כלל: **מחסורייתא.** שחסרה מראיתו אבל רואה מקצת: **דק.** טייל"ל מחסרת המראה ואינו ניטל [נא]: **מכלכליתא.** לכן הפוסק בסירה ונכנס בשמור[ס] ואינו מקנר[ס] המראית כלל: **משוייתא.** שמשונות במעמדן כגון למעלה או למטה או רואה חדר ועלייה כאחת: **כפיופא.** תוכוח והמים הקבועין כהיותא ניכוח ומפיק להו אגב דבריתא מאים: **סני שמם סני רב יוסף סני שמם.** שגונא את השמש ואינו יכול לראות מקום שחמה זורחת שם: **חד מדידהו וחד מדידן.** שיש לו עין אחת דומה לעין אלו היושבין נגדי ועין אחת שלי. רב יהודה היה יושב כנגדו והיו עיניו משונות: **שבכנא.** שגביניו תרוכין וסוככין על עיניו: **תרוטות.** ענגולות: **ולירניות.** ענגולות יותר מתרוטות: **דומעות.** מעט: **דולפות.** יותר מדומעות: **עורדות.** יותר מדולפות כמו (משלי כז) דלף טורד: **פגא לף הזריין ולופיין והסומין.** הוי מוס דמזדלן עיניו [ד]: **והא גבי מומין סני לה.** להאי מומין מי הוי מוס והא לא פסיל ליה מתני' אלא משום מראית העין: **אישסייר גרדומי.** שרשין לא הוי מוס אלא משום מראית העין: **מתני' מאבריו.** כגון ידיו ורגליו ושוקיו: [כה] **לימס לימע.** [כו] כמתני' מפרש לה: **לספוג.** שכוונות וסתומות: **גמ' עשר אמות.** קס"ד באמה אלו: **בעל מום.** דגופו גדול מזרועותיו דהא כל אדם אין גופו אלא אלא אמות באמתו: **באמה של** [כז] **קרש קאמינא.** דהיינו עשר אמה באמה של [כח] קרשים דאורך הקרשים לא נמדד באמתו של משה. והא דאמרן בפירקא דלעיל (דף ת.) אחת יתירה על של משה מני אגבא לאו בטל משה ממש קאמר דזולתי של משה היתה יתירה מאד [כט] על אותה של קדש שמיקן משה: **כאגבא קטנה.** אם מוטעו גדול לפי שאר [ל] אברין יותר מדאי כשיעור רוחב אגבא קטנה הוי מוס היכי[לא] משערינן ליה מודדין מוטעו לחוטם בני אדם האדוכין בגופן כמוהו: **חזיזא**[לב] . אזניו אדוכות מאד עד שהכופות בגופה: **במקדש.** דלא הוי מוס: **והלמת והלימס והלמע.** ומתני' דחשיב להו (בשאר מומין)[לג] קאמר לפי שאינו שוה בזרעו של אהרן: **וזכרון.** היינו עצם המחוב בתוך הקרניים: זכרות הטלפיים היינו עצם שבתוך הטלפיים דזו היא כף הרגל: **ואין נפדין עליהם.** אם בהמת שאר קדשים [לד] שאינה בכור אינה נפדית בכך דלא הוי מוס גמיר אלא לאיפסולי: **ונפדים עליהן.** וקשיא לרב חסדא דאמר אין נפדין [לה]: **כרייתא דקפני** [לו] **כדעקור איעקורי.** קרנים ושרשי הזכרות וגרמא גומא כרלא: **רב חסדא דאיגום איגומי.** נחתכין מלמעלה ושרשיו נשארו: **ודאיגום איגומי.** מי שייך בה אפילו פסלות: **פרה.** אדומה: **יגוד.** יחתוך כמו (דניאל ז) גודו אילנא: **תרגמה זעירי.** האי [לז](דקתני) יחתוך מעילוי זכרותייהו שיש בחודו של קרן כשתים ושלש אצבעות שאין זכרות מגיע עד מקום הזכרות יחתוך אבל יותר מכאן [לח] פסולה: פרה אדומה שקרניה שחורות בראשו יגוד במגדה אותו שחור ותהיה כשרה קסבר אף על גב דחתך מזכרותן: לא תרגמא זעירי מעילוי דכרותיהו תחך ולא איפסלה:

דחויין למעלה. שעומדות במקומן בסדר אבל כל שעה רואות למעלה: **חדר למטה עלייה למעלה: דקיימן למעלה.** בגובה המלא בשאר בני אדם: **וקיימן כסדרן.** כלומר [כ] והיינו[מ] עומדות במקומן בסדר אבל רואה את החדר ואת העלייה [ד] שעינו אחת רואה למעלה ועינו אחת רואה למטה: **בעינו.** תבלול בעינו דהוה ליה למכתב דק תבלול ואגב ידענא דלא שייכא אלא בעין: **אינ עור.** מריבויא דאיש: **עור.** משמע שנטלו עיניו ולית[נ]הו כלל: **מחסורייתא.** שחסרה מראיתו אבל רואה מקצת: **דק.** טייל"ל מחסרת המראה ואינו ניטל [נא]: **מכלכליתא.** לכן הפוסק בסירה ונכנס בשמור[ס] ואינו מקנר[ס] המראית כלל: **משוייתא.** שמשונות במעמדן כגון למעלה או למטה או רואה חדר ועלייה כאחת: **כפיופא.** תוכוח והמים הקבועין כהיותא ניכוח ומפיק להו אגב דבריתא מאים: **סני שמם סני רב יוסף סני שמם.** שגונא את השמש ואינו יכול לראות מקום שחמה זורחת שם: **חד מדידהו וחד מדידן.** שיש לו עין אחת דומה לעין אלו היושבין נגדי ועין אחת שלי. רב יהודה היה יושב כנגדו והיו עיניו משונות: **שבכנא.** שגביניו תרוכין וסוככין על עיניו: **תרוטות.** ענגולות: **ולירניות.** ענגולות יותר מתרוטות: **דומעות.** מעט: **דולפות.** יותר מדומעות: **עורדות.** יותר מדולפות כמו (משלי כז) דלף טורד: **פגא לף הזריין ולופיין והסומין.** הוי מוס דמזדלן עיניו [ד]: **והא גבי מומין סני לה.** להאי מומין מי הוי מוס והא לא פסיל ליה מתני' אלא משום מראית העין: **אישסייר גרדומי.** שרשין לא הוי מוס אלא משום מראית העין: **מתני' מאבריו.** כגון ידיו ורגליו ושוקיו: [כה] **לימס לימע.** [כו] כמתני' מפרש לה: **לספוג.** שכוונות וסתומות: **גמ' עשר אמות.** קס"ד באמה אלו: **בעל מום.** דגופו גדול מזרועותיו דהא כל אדם אין גופו אלא אלא אמות באמתו: **באמה של** [כז] **קרש קאמינא.** דהיינו עשר אמה באמה של [כח] קרשים דאורך הקרשים לא נמדד באמתו של משה. והא דאמרן בפירקא דלעיל (דף ת.) אחת יתירה על של משה מני אגבא לאו בטל משה ממש קאמר דזולתי של משה היתה יתירה מאד [כט] על אותה של קדש שמיקן משה: **כאגבא קטנה.** אם מוטעו גדול לפי שאר [ל] אברין יותר מדאי כשיעור רוחב אגבא קטנה הוי מוס היכי[לא] משערינן ליה מודדין מוטעו לחוטם בני אדם האדוכין בגופן כמוהו: **חזיזא**[לב] . אזניו אדוכות מאד עד שהכופות בגופה: **במקדש.** דלא הוי מוס: **והלמת והלימס והלמע.** ומתני' דחשיב להו (בשאר מומין)[לג] קאמר לפי שאינו שוה בזרעו של אהרן: **וזכרון.** היינו עצם המחוב בתוך הקרניים: זכרות הטלפיים היינו עצם שבתוך הטלפיים דזו היא כף הרגל: **ואין נפדין עליהם.** אם בהמת שאר קדשים [לד] שאינה בכור אינה נפדית בכך דלא הוי מוס גמיר אלא לאיפסולי: **ונפדים עליהן.** וקשיא לרב חסדא דאמר אין נפדין [לה]: **כרייתא דקפני** [לו] **כדעקור איעקורי.** קרנים ושרשי הזכרות וגרמא גומא כרלא: **רב חסדא דאיגום איגומי.** נחתכין מלמעלה ושרשיו נשארו: **ודאיגום איגומי.** מי שייך בה אפילו פסלות: **פרה.** אדומה: **יגוד.** יחתוך כמו (דניאל ז) גודו אילנא: **תרגמה זעירי.** האי [לז](דקתני) יחתוך מעילוי זכרותייהו שיש בחודו של קרן כשתים ושלש אצבעות שאין זכרות מגיע עד מקום הזכרות יחתוך אבל יותר מכאן [לח] פסולה: פרה אדומה שקרניה שחורות בראשו יגוד במגדה אותו שחור ותהיה כשרה קסבר אף על גב דחתך מזכרותן: לא תרגמא זעירי מעילוי דכרותיהו תחך ולא איפסלה:

מחוי רב הונא חד [לט] **מדידהו.** [מ]פירוש רב יהודה שהיה לפניו פי' בקונטו' שהיו עיניו משונות ולא פירש כמה היו משונות ור"ת מפרש דרב יהודה מרוב בדולו הוה דאמר בפרק המפלת (נדה דף כד:) ורב הונא מיומם גולא הוה כדאמר' [לט] במסכת [מ]תעניות פרקא דחסידים ומשום הכי לא היו עיניו נכרות קטנות כ"כ משל מתם בני אדם אבל משל רב יהודה היו נכרות שהיו גדולות הרבה ולכך הקפיד רב יהודה והיינו שיעור דעינו אחת גדולה ואחת קטנה ואע"ג דלא הוי מומא לענין לאמוחי עבודה עד שתהא גדולה כשל עגל או קטנה כשל אווז אבל מכל מקום אין זה שוה בזרעו של אהרן: **עיניו** תרוטות. פי' בקונטרס עגולות כמו כי תרוטה בסנהדרין (דף [מ]קז) גבי לבנה ולירניות פירש בקונטו' עגולות יותר מתרוטות ותימה כיון דתנא קילתא כ"ש חמירתא וכעין זה קשה גבי דתנא דומעות דולפות ועורדות דולפות יותר מדומעות ועורדות יותר מדולפות ושמא איצטריך למיתני כולהו לאשמועינן דלא מיפסלי משום מומא אלא משום דאין שוה בזרעו של אהרן:

אע"פ שאינו כוחל שתי עיניו כאחת: [מ]שתי עיניו למעלה] שתי עיניו למטה: [מ]מה שתי עיניו למעלה שתי עיניו למטה אילימא שתי עיניו למעלה דחזי למעלה שתי עיניו למטה דחזי למטה עינו אחת למעלה ועינו אחת למטה [מא] דחזאי עינו אחת למטה ועינו אחת למעלה היינו רואה את החדר ואת העלייה כאחת אלא שתי עיניו למעלה דקיימן למעלה שתי עיניו למטה דקיימן למטה עינו אחת למעלה ועינו אחת למטה דקיימי עינו אחת למעלה ועינו אחת למטה וקיימי כסדרן נמי ורואה את החדר ואת העלייה כאחת מנא הני מילי דת"ר [מב] בעינו כל מה שבעינו מכאן אמרו שתי עיניו למטה שתי עיניו למעלה עינו אחת למעלה ועינו אחת למטה ורואה את החדר ואת העלייה כאחת או שמדבר עם חבירו ואחר אומר [מג] לי ראוה תנו רבנן [2] עור בין סומא בשתי עיניו בין סומא באחת מעיניו חורוור והמים הקבועין מנין ת"ל איש עור אמר רבא למה לי דכתב רחמנא איש עור דק תבלול בעינו צריכי דאי כתב רחמנא עור משום דליתנהו כלל אבל חורוור והמים הקבועין דאיתנהו ביה לא כתב רחמנא איש ואי כתב רחמנא איש משום דלא קא חזי כלל אבל מחסורייתא לא כתב רחמנא דק ואי כתב רחמנא דק משום דמחסרן אבל מבלביתא לא כתב רחמנא תבלול ואי כתב רחמנא תבלול משום דמבלבלן אבל משום משניותא לא כתב רחמנא בעינו אמר רבא הלכך כל מחמת כהיותא אתיא מאיש מחסורייתא מדק מבלביתא מתבלול משניותא מבעינו: סבי שמש: תני רב יוסף סני שמש גדדיין מחוי רב הונא חד מדידן וחד מדידהו ואיקפד רב יהודה מיתיבי שכבנא [א]שגביניו שוכבים זגדום [ג] אחד שחור ואחד לבן תנא כל זוגא דלא שוי להדדי זגדום קרי ליה הצירן [ד] [2]עיניו תרוטות וצירניות דומעות דולפות [ה]טורדות תנא [ו]הזדיר והלופין [ז] והתמיר זויר דמזור עיניה לופין דנפישין זיפיה [ח] תמיר שתמו זיפין והני גבי מומין תנו להו והתנן שנשרו ריסי עיניו פסול מפני מראית העין לא קשיא הא דאשתיור גרדומי הא דלא אישתיור גרדומי: **מתני'** [2]עיניו גדולות כשל עגל או קטנות כשל אווז [ט]גופו גדול מאבריו או קטן מאבריו [י]חוטמו גדול מאבריו או קטן מאיבריו [יא] [ז] הצומם והצומע איזהו צומע כל ישאזניו קטנות והצומם כל שאזניו דומות לספוג ישפתו [יב]העליונה עודפת על התחתונה [יג] התחתונה עודפת על העליונה הרי זה מום [יד] [ח]ושנשרו שיניו פסול מפני מראית העין: **גמ'** אמר רב [ט]משה רבינו עשר אמות היה שנאמר [3]ויפרש את האהל על המשכן מי פרשו משה רבינו פרשו וכתיב [4]עשר אמות אורך הקרש אמר ליה רב שימי בר חייא לרב [יא]אם כן עשיתו למשה רבינו בעל מום דתנן גופו גדול מאבריו או קטן מאבריו [יב]אמר ליה שימי [יג] באמה של קרש קאמר: חוטמו גדול כו': תנא כאצבע קטנה: הצימם [יד] והצימע: תנא אף [יג]הצימה לא הוו ידעי רבנן מאי צימה שמעו לההוא טייעא דהוה קאמר מאן [יד]דבעי צימה ואישתכח גריא חזיזא [טו] אמר רב חסדא עז שאין לה קרנים ורחל שיש לה קרנים כשרים לגבי מזבח תניא נמי הכי יש דברים שהן כמומין ואינן [טז] כמומין ושוחטין עליהם במקדש אבל לא במדינה ואלו הן עז שאין לו קרנים ורחל שיש לו קרנים והצימה והצימם [יז] והצומע אמר רב חסדא אמר [יח] [יט]אמימר [כ]נטלו קרנותן וזכרותן עמהן פסולה ואין [כא] פודין עליהם נטלו טלפיים וזכרותם עמהן [כב] פסולין ונפדין עליהם מיתיבי [כג] נטלו קרניין וטלפיין וזכרותן עמהן [כד] פסולין ונפדין עליהן לא קשיא הא דאיתעקור איתעקורי [כה]הא דאיגום איגומי ודאיגום [כו] איגומי פסול ורמינהו [כז] פרה [כח]שקרניה וטלפיה שחורים יגוד תרגמה זעירי מעילוי [כט] זכרות: מתני'

מתני' [לא] **מומין המקדש** [לב] **ד:**

ב מומי שם הלכה ו:
ג ג מומי פ"ב מהלכות איסורי מזבח מוסיף הלכה ג
ממנ עשין קעו מ"ד סימן שנ:
יד ד מומי פ"מ מהלכות מעשה המקדש הלכה יד:
טו ה מומי שם הלכה ז:
טז ו מומי שם הלכה ג:
יז ז מומי שם הלכה ח:
יח ח מומי שם הלכה יז:
יט ט י מומי פ"ב מהל' איסורי מזבח הלכ' ד טור שם:
כ כ מומי פ"מ מהלכות מעשה המקדש הלכה יב:

תורה אור השלם

1. אז נבן אז דק אז תכלל בעינו אז נרבע אז יקלם אז מרוח אשך: ויקרא כא כ
2. כי כל איש אשר בו מום לא יקרב איש עור או פסח או חרם או שרוע: ויקרא כא יח
3. ויפרש את האהל על המשכן וישם את מכסה האהל עליו מלמעלה כאשר צוה יי את משה: שמות מ יט
4. עשר אמות ארך הקרש ואמה וחצי האמה רחב הקרש האחד: שמות לו ט

הגהות הב"ח

(א) במשנה הצמם והצמע ליחסו למם שאזניו קטנות **והצמם** שאזניו כל"א תוכם כל נמחק: **(ב)** שם **והתחתונה** עודפת: **(ג)** נמ' שקן כמומין ואין מרמין כל"ל ואמת כ' נמחק: **(ד)** רש"י ד"ה וקיימן וכו' ואת העלייה כאחת שעיר:

לעזי רש"י

טייל"א. קרום על העין שמצמצם את הראייה.

רבינו גרשום

אע"ג שאינו שוקע כ"כ שיכול לכחל כ' עיניו כאחת אלא אחות שוקע הוי מום. רקיימן כסדריהו דחזי משתיהן במקום אחד: בעינו. דכתיב או תבלול בעינו: דליתנהו כלל. לעיניה: אבל מחסוריתא. שנפחת קצת מראות עיניו כתב רחמנא דק והיינו מחסוריתא אבל מבלביליא לא. שמבלבל לבן בשחור: אבל בשניותא. שמשונה מראה עיניו: בהיותא. שאינו ראוה כלל: סבי שמש. תני רב יוסף היינו סני שמש שאינו יכול להסתכל בשמשו: גדדים מחוי רב הונא חדא מדידן וחדא מדידהו. היינו שעינו אחת בריאה דומה לשלנו והאחרת דומה לאותן שעיניהם משונות: ואיקפד רב יהודה. מפני שהוא היה כן. וגרם שכביא הצירי: טרוטות. ענגולות: צירניות. שענגול אותו מקום שהעין מונח בו: דולפות. יותר מדומעות: טורדות. שדולפות בלא הפסק. ואיכא דאמרי טורדות שאין יכול לעצום עיניו אלא בטורדת גדול למ"ה. זיוור דמזוורן עיניה. מטמרן עיניו: לופין. דנפיש דיפי שריסי עיניו גדולות: והתימין שתמו זיפין. דלית ביה ריסי עינים כלל:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com